

nogen nævneværdig Grad, har der ogsaa fra anden Side været talt om den manglende Arbejdskraft i Landbruget. Jeg minder særlig om en Betænkning, der er afgiven af et Udvalg, nedsat af Det kongelige danske Landhusholdningsselskab. Ogsaa der taler man om at træffe Foranstaltninger overfor Landbrugets Mangel paa Arbejdskraft og om, hvorledes man skal tilvejebringe den Vekselvirkning, som mangler. De eneste fornuftige Ord, som jeg finder værd at notere i denne Betænkning fra et Udvalg af fine Mænd, er en Erkendelse af, at Landmændene selv i høj Grad have forskyldt denne Bortvandring fra Land til By, som er foregaaet i en Del Aar. Det hedder nemlig et Sted i Betænkningen — jeg skal med Formandens Tilladelse oplæse det: „De slette Beboelsesforhold, der ofte tidligere bødes Tyendet — mørke og fugtige, i umiddelbar Forbindelse med Stalden liggende Sovekamre, i hvilke flere laa sammen i en Seng, Borgestuer, fra hvilke alt, hvad der falder ind under Begrebet Hygge, var bandlyst — have sikkert bidraget deres til at fremkalde Utilfredsheden hos Folkene. Til Misfornøjelsen knyttede sig ofte Bitterhed, naar de saa, hvad der samtidig blev ofret paa at fremkalde Velvære hos Heste og Kvæg.“

Det er i høj Grad forstandige Ord, der her siges, men det er en Erkendelse, som desværre er kommen en Menneskealder for sent hos de Folk. Men de Foranstaltninger, som i øvrigt foreslaas i denne Betænkning, ere ikke meget i Overensstemmelse med den højtidelige Henvendelse til Ministeren, som en tidligere Rigsdagsmand var Ordfører for. Der er nemlig flere Steder i Bogen blot Henvisninger til, hvorledes man skal indføre arbejdssparende Drift og arbejdssparende Maskiner. Et Sted taler man om at iværksætte Studierejser til Amerika — man vil sende nogle Godsejere paa Statens Bekostning over til Amerika for at studere de nyeste Frembringelser paa Landbrugsmaskinernes Omraade! Og andre Steder i den samme Betænkning findes der Henvisning til, hvorledes man skal etablere de mest virkningsfulde Foranstaltninger til hensigtsmæssig Ordning af Indvandring af fremmede Arbejdere. Skønt Ønskerne havde Ord for at gaa ud paa at tilvejebringe en Udveksling mellem By og Land, saaledes at den Arbejdskraft, der gaar ledig her inde i Byerne, kunde bringes ud paa Landet, munder dog denne Betænkning fra et kongeligt dansk Landhusholdningsselskab, skre-

ven af store Landmænd, ud i Ønsket om at faa nogle Godsejere sendt ud for at skaffe indført de mest arbejdssparende Maskiner og at faa etableret virkningsfulde Foranstaltninger til Indførelse af fremmed Arbejdskraft.

Jeg synes, at det er et i høj Grad talende Vidnesbyrd om den Kærlighed til de arbejdsløse, som nu og da kan komme til Orde i højtidelige Taler ved festlige Lejligheder eller hos en Deputation, der spiller en vis politisk Rolle i en given Situation. Men naar man kommer til Virkeligheden, naar Betænkning skal afgives og Ønsker formes om, hvad man vil, viser det sig, at det gælder om noget ganske andet end om at skaffe de arbejdsløse Beskæftigelse; saa er det arbejdsbesparende Foranstaltninger og slavisk Arbejdskraft fra Udlandet, som man i særlig Grad har sin Opmærksomhed henvendt paa. Vi have fra socialdemokratisk og fra Fagorganisationernes Side ganske naturligt støttet Bestræbelserne for at tilvejebringe Organer til, at Udveksling af Arbejdskraft kunde finde Sted, og der er naturligvis, det skal ikke nægtes, naaet lidt hist og her. Nogle Arbejdsmand blev sidste Sommer sendte til forskellige Landdistrikter, hvor de udførte Arbejde. Det er kun uhyre lidt, der er naaet, men det er maaske saa meget, som der kunde være Tale om, fordi hele denne Sag er bleven pustet op til at være mere, end den i Virkeligheden var. Jeg vil, foruden den Karakteristik af, hvad de Folk ønske, som fremgaar af den Betænkning, jeg her har fremdraget, nævne, at jeg har hørt en Provst karakterisere den Stemning, der raadede med Hensyn til Flytning af Byarbejdere til Landet, saaledes, at han sagde, at det vistnok ikke vilde være heldigt at faa disse Byarbejdere her ud paa Landet, for saa komme de kun herud og agitere for deres Fagforeninger og for højere Løn og kortere Arbejdstid. Og ganske det samme sagde en Godsejer, han henvendte sig til, og denne tilføjede: Saa ødelægge de os vore gode Forhold herude paa Landet. Denne Betragtning er den raadende, sikkert ikke blot hos denne Provst, som vistnok ikke har opfundet den, og hos nogle Godsejere, men ogsaa hos adskillige andre Landboere, maaske ogsaa hos adskillige af dem, der have været med til at sende denne Deputation ind til Ministeren for at faa en Udveksling af Arbejdskraft imellem By og Land i Gang.

Jeg venter derfor uhyre lidt af denne Bevægelse, som den Gang iværksattes, for